

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมย่านตลาดอาหารกลางคืนในเขตคูเมืองเก่า จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของตลาดอาหารกลางคืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในส่วนของบทที่ 4 นี้จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานวิจัย ซึ่งจากการดำเนินการวิจัยได้ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้ ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถนำมาสรุปไว้ในบทที่ 5 ซึ่งจะประกอบด้วยสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ ซึ่งในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

แหล่งกำเนิดมลพิษจากทางร้านอาหารจากขยะมูลฝอยส่วนมากจะเป็นขยะประเภท ทิ้งไว้ได้แก่ แก้วน้ำพลาสติก ถุงพลาสติก ตะเกียบใช้แล้ว และขยะเปียก ได้แก่ เศษผัก และมลพิษจากน้ำเสียส่วนมากจะเป็นปริมาณ น้ำชะล้างอุปกรณ์ เช่น (จาน, ชาม) น้ำทิ้งจากเศษอาหาร โดยมีปริมาณขยะมูลฝอย อยู่ที่ 1-5 กิโลกรัม/ร้าน/วัน และมีปริมาณน้ำเสียอยู่ที่ 5-25 ลิตร/วัน/ร้าน ในส่วนของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้าน น้ำเสีย ด้านขยะมูลฝอย ด้านอากาศ ผู้ประกอบการตลาดอาหารกลางคืน มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ในส่วนของการมีส่วนร่วม ทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการภาพรวม ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก

ในส่วนของรูปแบบ/ทางเลือกในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตลาดอาหารกลางคืน ที่เหมาะสมประกอบด้วย การให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ประกอบการที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสียด้วยเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน การใช้ระบบรวบรวมน้ำเสียเพื่อนำไปบำบัดให้ได้มาตรฐาน และการแยกขยะมูลฝอยและขยะเปียก เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ และกำจัดให้ถูกวิธี

การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการที่เกิดจากการจัดการองค์ความรู้

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการจัดการองค์ความรู้ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตลาดอาหารกลางคืน ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืนในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. **ทางด้านองค์ความรู้** จัดตั้งเป็นตลาดอาหารกลางคืนแบบในชุมชนเพื่อให้ผู้สนใจมาศึกษา และขยายผลไปยังผู้ที่สนใจ รวมทั้งตลาดอาหารกลางคืนในชุมชนอื่นต่อไป

2. ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากการดำเนินกิจกรรมทำให้ภาพลักษณ์ที่ดีแก่ตลาดอาหารกลางคืน ทำให้เกิดรายได้และลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดมลพิษของผู้ประกอบการตลาดอาหารกลางคืน

3. ทางด้านสิ่งแวดล้อม จากการลดมลพิษจากตลาดอาหารกลางคืน จากการทำกิจกรรมของโครงการทำให้เกิดผลความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทางด้านการใช้น้ำและการบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งการจัดการมลพิษด้านขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมย่านตลาดอาหารกลางคืนในเขตคูเมืองเก่า จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างรูปแบบได้ต้นแบบของตลาดอาหารกลางคืนที่มีมาตรฐานและมีมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการวิจัยโดยใช้กิจกรรมต่างๆ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย การเริ่มต้นจากการร่วมกันค้นหาปัญหาของชุมชน หลังจากนั้นจะร่วมกันกำหนดรูปแบบการแก้ปัญหา การร่วมกันกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการจัดการปัญหาในพื้นที่ ร่วมกันกำหนดแนวทางในการใช้แก้ปัญหาการร่วมกันวางแผนในการดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหา ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา และร่วมกันติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการแก้ปัญหาดังกล่าว มีความสอดคล้องกับหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ซึ่งเป็นการร่วมกันดำเนินกระบวนการวิจัยโดยมีผู้ปฏิบัติงานทำงานอยู่ในพื้นที่ ทั้งที่เป็นชาวบ้านและนักพัฒนาทำงานร่วมกับผู้วิจัยภายนอก ซึ่งเป้าหมายคือให้ชุมชนได้รับความรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และร่วมกันดำเนินการแก้ปัญหา นอกจากนั้นขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่ง ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) กล่าวว่า การแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมจะเริ่มจากการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การวางแผนดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล รวมกันหน่วยงานในท้องถิ่นกับตัวแทนชุมชนซึ่งจากผลการวิจัยได้นำทั้ง 2 แนวคิด มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทั้งสิ้น คือ การร่วมกันศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมย่านตลาดอาหารกลางคืน โดยมุ่งเน้นที่การแก้ปัญหจะเป็นการทำงานร่วมกันของผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ร่วมกับทีมนักวิจัยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งผลการดำเนินโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดการมีส่วนร่วมและประชาชนในพื้นที่ได้รับผลจากการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้ต้องไม่มีความซับซ้อนและมีความเหมาะสมกับผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแบบอย่างในการแก้ไขปัญหา และผู้ประกอบการตลาดอาหารกลางคืนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

